

یادداشت

نشست صلح جده؛ هیاهو برای هیچ

محمد مهدی مظاهری

استاد دانشگاه

عربستان سعودی در ادامه تلاش سال‌های اخیرش برای ایفای نقش یک بازیگر فعال و اثرگذار، در روزهای پنجم و ششم اوت (۱۴ و ۱۵ مرداد) میزبان نشستیں بین‌المللی برای حل و فصل مسالمت‌آمیز جنگ اوکراین البته در غیاب طرف روسی بود. هدف این نشست که در آن نمایندگان از حدود ۴۰ کشور از جمله برزیل، انگلیس، هند، چین، آمریکا، ترکیه، آفریقای جنوبی و کشورهای اتحادیه اروپا شرکت کردند، بررسی طرح صلح ۱۰ بندی بود که زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین در نوامبر ۲۰۲۲ مطرح کرد. این طرح شامل تبادل متقابل اسرا و همچنین تضمین امنیت هسته‌ای، غذایی و انرژی است. طرح صلح مورد نظر زلنسکی همچنین شامل اصولی مانند خروج تمامی نیروهای روسیه از اوکراین واحیای «تمامیت ارضی کامل» این کشور است. زلنسکی همچنین خواستار تضمین‌های امنیتی برای اوکراین و ایجاد یک مکانیسم بین‌المللی برای جبران «خسارت‌های مالی» این کشور با استفاده از دارایی‌های روسیه شده است. برگزاری این نشست در جده عربستان از ابعاد مختلفی دارای اهمیت است؛ از یک منظر، این نشست یکی از معدود دفعاتی بود که یک کشور عربی که از قضا جزو بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان نیاز انرژی جهان نیز هست، میزبانی و به نحوی میانجیگری برای پایان دادن احتمالی به یک بحران بین‌المللی را بر عهده گرفته است. در واقع، از نظر تاریخی، تلاش عربستان سعودی برای مداخله و یا وساطت در جنگ‌ها و منازعات، تاکنون بیشتر در سطح منطقه‌ای و محدود به مناقشات داخلی و یا بین کشورهای عربی همچون عراق و فلسطین و اسرائیل، جنگ داخلی یمن، انتقال قدرت در عراق و بحران‌های سیاسی در لبنان بوده است. از این رو بر عهده گرفتن میزبانی یک نشست بین‌المللی برای پایان دادن به جنگ روسیه علیه اوکراین که به نوعی جنگ کشورهای غربی با روسیه هم از آن تعبیر می‌شود، یک نمونه جدید است و نشان از تلاش این کشور عربی برای برجسته کردن نقش خود در عرصه بین‌المللی دارد. به عبارت دیگر، عربستان کوشید از طریق مذاکرات برنامه ریزی شده این نشست، راه‌هایی برای حل و فصل مسالمت‌آمیز جنگ اوکراین بیابد و اعتبار بین‌المللی این امر را به نام خود ثبت کند. نکته حائز اهمیت دیگر این است که اولین نشست در مورد رسیدن به صلح در اوکراین، در ژوئن ۲۰۲۳ و با حضور ۱۵ کشور بدون هیاهوی رسانه‌ای در شهر کینشاسا دانمارک برگزار شد، اما حال عربستان سعودی موفق شده با پشت‌سر گذاشتن ماجرای قتل وحشیانه جمال خاشقچی و محو کردن نام خود از لیست کشورهای ناقض حقوق بشر، در وسط گرم‌ترین تابستان ثبت شده جهان، در شهر بندری جده میزبان رهبران و نمایندگان از حدود ۴۰ کشور جهان باشد و تصویر یک بازیگر همسو با جامعه جهانی و صلح‌طلب را از خود به نمایش بگذارد. از سوی دیگر، حضور قدرت‌های غیر غربی اثرگذاری همچون چین، هند، آفریقای جنوبی و برزیل نیز حاوی پیام مهمی است؛ این کشورها تاکنون حاضر به موضع‌گیری صریح در حمایت از یکی از طرف‌های جنگ روسیه و اوکراین نشده‌اند و تلاش کرده‌اند حافظ بی‌طرفی، منافع خود را از هر دو سو تأمین کنند. اهمیت بی‌طرفی برای این کشورها تا حدی است که چین حاضر شد برای ایجاد شرکت قبلی که در دانمارک برگزار گردید شرکت کند. با این حال، این کشور به دلیل روابط حسنه‌ای که با عربستان سعودی دارد، دعوت مقامات سعودی را پذیرفت و در نشستیں شرکت کرد که مقامات روسیه آن را مضحک خوانده‌اند و حاضر به حضور در آن نشده‌اند. این مساله نه تنها فرصتی برای کشورهای غربی ایجاد کرد تا این قدرت‌های غیر غربی را نیز برای موضع‌گیری صریح تحت فشار قرار دهند، بلکه موضع اوکراین را نیز تقویت نمود و نشان داد که روایت روسیه مبنی بر اینکه اوکراین فقط توسط کشورهای غربی حمایت می‌شود، نیز با اما و گاه‌هایی مواجه شده است. جنبه حائز اهمیت دیگر نشست جده، پیام این نشست است؛ ایران بود، عربستان سعودی کوشید با برگزاری این نشست قدرت مانور خود در بین قدرت‌های شرقی و غربی را به رخ ایران بکشد و از موضعی برتر نشان دهد که دوست و دشمن دائمی ندارد و در هر لحظه، منافعی در هر طرفی که باشد به همان سو حرکت می‌کند و البته قابلیت بازی در زمین‌های مختلف نه تنها در سطح منطقه، بلکه در عرصه بین‌المللی را نیز دارد. با وجود ژوآیای مهم فوق باید گفت حواشی نشست جده مهمتر از متن اصلی آن بود؛ چرا که هدف نهایی این نشست دستیابی به راه حل‌های نهایی برای بازگرداندن صلح به اوکراین بود؛ در حالی‌که یکی از طرفین این جنبه یعنی روسیه به این نشست بین‌المللی حضور نداشته و طرح صلح مطرح شده از سوی اوکراین نیز کاملاً یکطرفه و صرفاً منعکس‌کننده خواسته‌ها و مطالبات این کشور بود. هر چند عربستان سعودی از متحدان روسیه نیز هست و می‌توان حدس زد به ویژه در نشست‌های دوجانبه‌ای که در حاشیه نشست جده برگزار گردید، شرط و درخواست‌های روسیه نیز مطرح شده و مورد بررسی قرار گرفته است، اما سابقه تاریخی نشان داده نیست‌هایی که در آنها تنها یکی از طرف‌های درگیر حضور و امکان شرط‌گذاری و طرح خواسته‌های خود را داشته باشد، به صلح واقعی، فراگیر و پایدار منجر نخواهد شد. بر این اساس می‌توان گفت نشست جده نیز رویداد مهمی بود که متأسفانه دستاورد ملموسی برای دستیابی به صلح از آن انتظار نمی‌رود.

خبر

گفت‌وگوی تلفنی وزیران امور خارجه ایران و عمان

حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران عصر سه‌شنبه با «پدر البوسعدی» وزیر امور خارجه عمان به صورت تلفنی گفت‌وگو کرد. وزیران امور خارجه ایران و عمان در این گفت‌وگو، آخرین و وضعیت مناسبات دوجانبه و پیگیری‌های صورت‌گرفته برای اجرایی‌شدن توافقات فی‌مابین‌را مورد بررسی و رایزنی قرار دادند. امیرعبداللهیان از اهتمام همتای عمانی خود برای پیگیری روند توسعه و گسترش همه‌جانبه روابط دو کشور، البوسعدی نیز با اشاره به گفت‌وگوهای اخیر «سیدابراهیم رئیسی» و «سلطان هشم»، بر اهتمام عمان جهت تسهیل همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با مشارکت فعال جمهوری اسلامی ایران تأکید کرد. طرفین همچنین در مورد برخی موضوعات مورد اهتمام مشترک در عرصه دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی مشورت و تبادل نظر کردند.

آیت‌ا...سیدحسین موسوی تبریزی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

نباید بامنکر درباره حجاب امر به معروف کرد

نمایندگان مجلس در حالی لایحه حجاب و عفاف را به کمیسیون مشترک فرستاده‌اند و به دنبال اجرای آزمایشی آن هستند که این لایحه با انتقاداتی از سوی برخی نخبگان و افکار عمومی جامعه مواجه شده است. مطرح شدن چنین لویحی چه پیامدهایی خواهد داشت؟

حجاب در اسلام دارای مصادیق مشخص است و اسلام شرایط حجاب و نحوه امر به معروف و نهی از منکر را مشخص کرده است. نکته مهم در این زمینه این است که با عمل منکر نمی‌توان امر به معروف کرد و اگر کسی با عملی منکر اقدام به امر به معروف کند نه تنها به نتیجه نخواهد رسید و بلکه ممکن است سبب دوری افراد از اسلام شود. برخی مسائل اجتماع ممکن است منکر باشد اما نحوه برخورد آن ممکن است منکر بیشتری با خود داشته باشد و پیامدهای منفی بیشتری به همراه داشته باشد. نهی از منکر نیازمند کیفیت و رعایت اخلاق است. اگر این اتفاق رخ ندهد نتیجه مطلوب به همراه ندارد و بلکه نتیجه عکس خواهد داشت. اگر کسی به نام دین اقدامی انجام بدهد که خانواده‌ها و جوانان نسبت به دین دلزد شوند و از دین دوری کنند گناه بیشتری نسبت به کسی دارند که حجاب را رعایت نمی‌کند. حجاب یک موضوع دوطرفه است و مانند نماز خواندن و روزه گرفتن نیست. نماز موضوع شخصی است که البته می‌تواند به شکل جمعی نیز باشد. با این وجود حجاب یک موضوع دو طرفه است و جنبه فردی و عمومی دارد. البته منظور از حجاب تنها حجاب زنان نیست و درباره مردان نیز وجود دارد. با این تفاوت که میزان حجاب در مردان و زنان با هم متفاوت است و هر کدام شرایط خاص خود را دارد. در شرایط کنونی جنبه عمومی حجاب مورد توجه قرار گرفته است. در جنبه عمومی نداشتن حجاب پیامدهایی دارد. به همین دلیل نمی‌توان حجاب را یک موضوع شخصی قلمداد کرد و بلکه سرایت دارد. به دلیل اینکه سرایت دارد در صورتی که احتمال سرایت به غیر وجود داشته باشد و بی‌حجابی در جامعه افزایش پیدا کند باید جلوی آن را گرفت.

◀ **آیا نحوه برخورد با افراد بی حجاب این مسأله به یک موضوع محل بحث تبدیل نشده و تنش‌های اجتماعی را افزایش نمی‌دهد؟**

در موضوع حجاب اینکه برخی در درون منزل خود به چه شکلی رفتار می‌کنند حتی اگر هم‌مان نیز داشته باشند یک موضوع است و اما اگر موضوع حجاب در سطح جامعه باشد موضوع دیگری است که هر کدام شرایط خاص خود را دارد. در جنبه عمومی حجاب اگر بی حجابی باعث ضرر و زیان به جامعه باشد باید در حد همان بی‌حجابی امر به معروف صورت بگیرد. در غیر این صورت ورود به حریم شخصی افراد اگر به این مراتب توجه نکنیم خودش به گناه تبدیل می‌شود. امر به معروف باید همراه با احترام و تکریم طرف مقابل صورت بگیرد. نباید به شکلی مطرح شود که طرف مقابل ناراحت شود و واکنش نشان دهد. در چنین شرایطی وضعیت بدتر می‌شود و کسی که حجاب مناسبی ندارد به رویکردی که در پیش گرفته ادامه می‌دهد. امر به معروف همراه با تنیدی باعث شیوع بیشتر عناد نسبت به حجاب، اسلام و قوانین اسلامی می‌شود و ضرر و زیان آن به مراتب از سود آن بیشتر است. در جایی که ضرر و زیان آن برای اسلام و جامعه بیشتر باشد به صورت طبیعی امر به معروف و نهی از منکر صورت نمی‌گیرد.

◀ **چرا هنوز راه‌هایی که بتوانند وضعیت حجاب را در**

armanmeli.ir

سال پنجم

شماره ۱۶۱۷

چهارشنبه

۱۸ ۰۵ ۱۴۰۲

۲۲ محرم ۱۴۴۵ ه ۹ آگوست ۲۰۲۳

◀ **اجازه ندهیم مناقشه بر سر حجاب ادامه داشته باشد**

◀ **دعوت به حجاب باید با حفظ کرامت زن باشد**

◀ **دعوت به حجاب باید با حفظ کرامت زن باشد**

آرمان ملی – احسان انصاری: انتقادات نسبت به پیامدهای اجرای لایحه حجاب و عفاف ادامه دارد. این در حالی است که برخی از نمایندگان مجلس روی اجرای این طرح پافشاری دارند. مجازاتی بی‌حجابی در این لایحه ابتدا متمرکز بر استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی به صورت هوشمند است و در نهایت بر خورد سخت‌راپیش‌بینی کرده است. علاوه بر این، دامنه مجازات برای جرائم جدید گسترش پیدا خواهد کرد و برای نخستین بار مسئولان واحدهای خدماتی، تفریحی و رفاهی چون رستوران، مراکز خرید، پاساژها، سینماها، سالن‌های ورزشی، گالری‌های هنری، مغازه‌ها را در تحمل کیفر بی‌حجابی یا بدحجابی مشتری‌ها و دریافت‌کنندگان خدمات شریک می‌کند. در این لایحه برای چهره‌های سرشناس فرهنگی، ورزشی و سیاسی که با حجاب مخالفت کنند، جریمه‌هایی مانند محرومیت از فعالیت حرفه‌ای و فعالیت در فضای مجازی تعیین شده است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی جوانب مختلف این لایحه و موضوع حجاب در جامعه اسلامی با آیت‌ا...سید حسین موسوی تبریزی، دبیر جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت‌وگو کرده است. وی معتقد است: «در اسلام اهم و مهم وجود دارد و مسائلی که جامعه اسلامی را با چالش مواجه می‌کند نباید در دستور کار قرار داشته باشد. به هر حال حفظ جامعه اسلامی از اهم امور است. این در حالی است که حجاب نیز موضوع مهمی است و من بی‌حجابی را گناه می‌دانم و معتقدم باید در جامعه اسلامی زنان حجاب را رعایت کنند. با این وجود نحوه برخورد با بدحجابی نباید همراه با بی‌احترامی باشد. اینکه در خیابان به دختران و زنان تذکر بدهیم و اگر گوش نکرند با آنها به خشونت رفتار کنیم و از آن فیلم گرفته شود به افزایش حجاب در جامعه منجر نخواهد شد که شرایط را بدتر می‌کند» که در ادامه می‌خوانید.

درباره حجاب نازل شده در سال‌های پایانی زندگی پیامبر نازل شده است. دلیل آن نیز این بوده که پوشش کسانی که در مسجد حضور پیدا می‌کردند مناسب نبوده است. گاهی مرد و زن با هم نماز می‌خواندند و یا اینکه زنان در صف‌های جلو می‌ایستادند که این موضوع مشکل ساز بوده است. به همین دلیل آیه‌هایی نازل شد که در این مورد بحث می‌کرد که این موضوع باید اصلاح شود. در شرایط کنونی نیز دعوت به رعایت حجاب باید با حفظ کرامت زنان جامعه و احترام به جایگاه آنها همراه باشد.

◀ **آیا در شرایط کنونی این اتفاق رخ می‌دهد؟**

حفظ کرامت انسانی و احترام به شخصیت طرف مقابل الزامی است. کسانی که با چنین رویکردی تغییر رویه نمی‌دهند باید امر به معروف و نهی از منکر شوند که آن نیز دارای مراتبی است. در مقابل کسانی که به هر شکلی در مقابل رعایت حجاب مقاومت می‌کنند و قصد عناد با اسلام دارند نیز نباید با خشونت رفتار کرد و بلکه باید در مرحله نخست با احترام و دعوت به آراشش رفتار کرد. حتی اگر قرار است کسی بازداشت شود و به زندان منتقل شود نباید احترام آن از بین برود و با وی رفتاری صورت بگیرد که توصیه اسلام و دین نیست. بدون تردید رویکرد سلبی نسبت به حجاب و برخورد با کسانی که حجاب را رعایت نمی‌کنند نه تنها نتیجه بخش نیست و بلکه باعث واگرایی بیشتر با این موضوع می‌شود و در سطح جامعه بازتاب مناسبی پیدا نمی‌کند. واقعیت این است یا تاکنون روش‌های مقابله با بدحجابی را نمی‌دانستیم و یا اگر می‌دانستیم به خوبی از این روش‌ها استفاده نکرده‌ایم. اگر این وضعیت ادامه پیدا کند روز به روز وضعیت بدتر می‌شود و برخی جوانان نسبت به موضوع حجاب واکنش‌های منفی نشان می‌دهند. هنگامی که می‌دانیم استفاده از یک روش اشتباه است و نتیجه عکس به همراه می‌آورد نباید آن را انجام داد. امر به معروف در شرایطی جواب می‌دهد که بدانیم امر به معروفی که انجام می‌دهیم موثر واقع شود. هنگامی که موثر واقع نمی‌شود یا باید کیفیت امر به معروف را تغییر بدهیم و از راه‌های وارد شویم که فرهنگی، اناعای و اخلاقی باشد و موثر واقع شود.

◀ **در شرایطی که به باور کارشناسان حجاب به مسأله‌ای تبدیل شده که می‌تواند پیامدهای اجتماعی و سیاسی برای کشور داشته باشد و جامعه اسلامی را با چالش مواجه کند آیا همچنان می‌توان روی آن تأکید داشت؟**

در اسلام اهم و مهم وجود دارد و مسائلی که جامعه اسلامی را با چالش مواجه می‌کند نباید در دستور کار قرار داشته باشد. به هر حال حفظ جامعه اسلامی از اهم امور است. این در حالی است که حجاب نیز موضوع مهمی است و من بی‌حجابی را گناه می‌دانم و معتقدم باید در جامعه اسلامی زنان حجاب را رعایت کنند. با این وجود نحوه برخورد با بدحجابی نباید همراه با بی‌احترامی باشد. اینکه در خیابان به دختران و زنان تذکر بدهیم و اگر گوش نکرند با آنها به خشونت رفتار کنیم و از آن فیلم گرفته شود به افزایش حجاب در جامعه منجر نخواهد شد که شرایط را بدتر می‌کند. در ابتدای انقلاب نیز شرایط مانند امروز نبود. در سال‌های ابتدای انقلاب کسی با کسانی که حجاب خود را به صورت کامل رعایت نمی‌کردند کاری نداشت. تنها با افرادی که به صورت تعدمی بی‌حجابی را ترویج می‌کردند و هدف آنها ضایع کردن حکومت اسلامی بود برخورد می‌شد.

منجر به حذف یک جناح سیاسی می‌شود. وی افزود: به نظرم برخی نمایندگان کنونی هم ردصلاحیت می‌کنند. تصمیم‌سازان اگر دلسوز نظام هستند باید سعی کنند زمینه ورود گسترده متخصصان به صحنه کشور را فراهم کنند؛ به ویژه در شرایطی که قدرت با مشکلات روبرو شده و همه جناح‌ها گرنای، تورم روبرو روست که همه اینها باعث نارضایتی مردم شده است.

در اسلام اهم و مهم وجود دارد و مسائلی که جامعه اسلامی را با چالش مواجه می‌کند نباید در دستور کار قرار داشته باشد. به هر حال حفظ جامعه اسلامی از اهم امور است. این در حالی است که حجاب نیز موضوع مهمی است و من بی‌حجابی را گناه می‌دانم و معتقدم باید در جامعه اسلامی زنان حجاب را رعایت کنند. با این وجود نحوه برخورد با بدحجابی نباید همراه با بی‌احترامی باشد. اینکه در خیابان به دختران و زنان تذکر بدهیم و اگر گوش نکرند با آنها به خشونت رفتار کنیم و از آن فیلم گرفته شود به افزایش حجاب در جامعه منجر نخواهد شد

جامعه سامانه‌هی کند وجود ندارد و این موضوع همچنان به عنوان یک مشکل برای جامعه وجود دارد؟

واقعیت این است که ما هنوز برخی راه‌های صحیح درباره برخورد با بدحجابی را امتحان نکرده‌ایم. کسانی که تلاش می‌کنند بی‌حجابی و بدحجابی را در جامعه از بین ببرند بیشتر از روش‌های دفعی و یکباره استفاده می‌کنند و کمتر به رویکرد تدریجی و تأثیرگذار اعتقاد دارند. ضرر این گونه روش‌ها نیز از سود آن بیشتر است. حجاب یک موضوع فرهنگی و اجتماعی است و باید با روش‌های فرهنگی با آن برخورد کرد. همه این مسائل باید در چارچوب امر به معروف و نهی از منکر رعایت شود. پیامبر اسلام(ص) همه احکامی که از طریق وحی از خداوند دریافت کرده بود را با مردم در میان نمی‌گذاشت. برخی از احکام تا بیست سال نزد پیامبر باقی مانده بود و پیامبر آنها را برای مردم بازگو نمی‌کرد. شرایط به شکلی بود که به مرور زمان برخی احکام به مردم بازگو شد. پیامبر هنگامی که شرایط جامعه فراهم شد این احکام را با مردم در میان گذاشتند. موضوعاتی مانند رباخواری، مشروب خواری و همین موضوع حجاب به مرور زمان به جامعه اعلام شده است. آیه‌هایی که

در شرایط کنونی جنبه عمومی حجاب مورد توجه قرار گرفته است. در جنبه عمومی نداشتن حجاب پیامدهایی دارد. به همین دلیل نمی‌توان حجاب را یک موضوع شخصی قلمداد کرد و بلکه سرایت دارد. به دلیل اینکه سرایت دارد در صورتی که احتمال سرایت به غیر وجود داشته باشد و بی‌حجابی در جامعه افزایش پیدا کند باید جلوی آن را گرفت

یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب اظهار داشت: زمینه انتخابات برای اصولگرایان فراهم است و آنها مشکلی برای شرکت در انتخابات ندارند. با این وصف آنها می‌خواهند هیچکس به جز خودشان در انتخابات حضور نداشته باشد و از حالا با حملات گسترده به اصلاح‌طلبان می‌خواهند چنین القاء کنند که اگر آنها در انتخابات حضور نداشتند، تقصیر خودشان است، نه ردصلاحیت‌ها!

نگره

آیاتوافق اسرائیل و عربستان نزدیک‌است؟

اسرائیل و عربستان از روز نخست تشکیل رژیم صهیونیستی رابطه دیپلماتیک رسمی نداشته‌اند. عربستان به عنوان رهبر بلوک اهل تسنن در جهان اسلام، به راحتی دیگر کشورهای عربی نتوانسته به صف بیعت‌کنندگان با اسرائیل ذیل ابتکار دونالد ترامپ تحت عنوان «پیمان آبراهام» در سال ۲۰۲۰ بپیوندد؛ اما ظاهر اوضاع در حال تغییر است و رانه اصلی این تغییرات، دشمنی مشترک اسرائیل و عربستان با ایران است. اظهارات نتانیاهو نشان می‌دهد مذاکره برای عادی‌سازی روابط بین اسرائیل و عربستان جدی است. اشاره بی‌ربط نتانیاهو به ایران در خلال مساله دولت فلسطین و رابطه با عربستان نشان می‌دهد، دشمنی با جمهوری اسلامی و نگرانی از توسعه نفوذ ایران در منطقه عامل مهمی در نزدیکی ریاض و تل‌آویو است. شواهد هم این اظهارات را تأیید می‌کند. مشاوران سیاست خارجی جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا در ماه‌های اخیر بارها برای به سرانجام رساندن این مأموریت غیرممکن به عربستان سفر کرده‌اند. از زمان اولین سفر بایدن به عربستان در سال ۲۰۲۲، مساله عادی‌سازی در دستور کار دولت آمریکا قرار گرفت. جیک سالویان مشاور امنیت ملی بایدن چندین بار به عربستان سفر کرد و با محمد بن سلمان دیدار داشت. آنتونی بلینکن وزیر خارجه آمریکا هم اخیراً سفری به ریاض داشت. رسانه‌های غربی به ویژه رسانه‌های آمریکایی معتقدند رسیدن به یک توافق بین اسرائیل و عربستان بدون امتیاز دادن به فلسطینی‌ها امکان‌پذیر نیست. از همین منظر، هر گونه توافقی میان تل‌آویو و ریاض با سیاست داخلی این دو کشور مغایرت دارد؛ دولت راست افراطی نتانیاهو نشان داده به شدت به دنبال الحاق سرزمین‌های فلسطین است و حاضر نیست امتیازی هر چند جزئی به فلسطینی‌ها بدهد. به گفته رسانه‌های آمریکایی، دولت بایدن به دنبال گرفتن یک امتیاز از اسرائیل برای فلسطین است. از سوی دیگر گزارش‌ها نشان داده عادی‌سازی روابط بین سایر کشورهای عربی با اسرائیل هم در بین مردم عربستان اقدام منفوری قلمداد شده است. آنچه مسلم است این است که عربستان سعودی در صورت قبول عادی‌سازی روابط با اسرائیل، به دنبال امتیازات بسیاری قابل توجهی خواهد بود که شاید آمریکا را از این توافق منصرف کند. چیس فرید سفیر پیشین آمریکا در عربستان سعودی یک بار گفته بود «من متوجه منافی‌ه که آمریکا از این توافق به دست می‌آورد نمی‌شوم به جز اینکه ایالات متحده باید بهای سنگینی برای آن بپردازد».

◀ **عادی‌سازی روابط اسرائیل – عربستان به چه معناست؟**

عادی‌سازی از نظر محافل سیاسی واشنگتن به منزله ایجاد یک کشور مستقل فلسطینی است. نیست. این ابتکار، با ابتکار «صلح عربی» به رهبری عربستان سعودی در سال ۲۰۰۲، که بر توقف اشغال نظامی اسرائیل و پایبندی آنها به قطعنامه‌های بین‌المللی در اثر صلح با کشورهای عضو اتحادیه عرب متمرکز بود، فرق می‌کند. توافق عربستان و اسرائیل یک توافق عادلانه یا جامع نخواهد بود. در حالی که آنتونی بلینکن بهار امسال گفت که هر گونه عادی‌سازی «باید به رفاه مردم فلسطین کمک کند». مشخص نیست این عبارت برای «فزه» چه معنایی دارد، یا اینکه آیا متضمن توقف شهرک‌سازی یا توقف سیاست‌های اشغالگرانه اسرائیل در کرانه باختری خواهد بود یا نه. (گفتنی است که سال ۲۰۲۰، اسرائیل متعهد شده بود که طرح الحاقی کرانه باختری خود را به عنوان بخشی از عادی‌سازی روابط با امارات متوقف کند. اکنون اما دولت کنونی اسرائیل در اصل به سیاست‌های الحاقی بازگشته و روابط اسرائیل و امارات متحده عربی دوباره تیره شده است.) از طرفی طرف ملک سلمان بارها از اهمیت فلسطین در موضوع عادی‌سازی روابط با اسرائیل حرف زده، اما ولیعهدش، محمد بن سلمان که عملاً پادشاه عربستان است، چندان علاقه‌ای به نقش محوری فلسطین در مذاکرات عادی‌سازی ندارد.

◀ **چه کسی از عادی‌سازی روابط اسرائیل و فلسطین سود می‌کند؟**

حال سوال اینجاست که اگر توافق عادی‌سازی اساساً ربطی به فلسطین نداشته باشد، پس درباره چیست؟ نشریه آمریکایی وکس به این سوال پاسخ داده و گفته ایالات متحده می‌خواهد عربستان سعودی و به طور کلی خاورمیانه را از مدار چین دور کند. افزایش قدرت چین در جهان و نفوذ فزاینده آن در خاورمیانه ممکن است دلیل اصلی پیگیری این توافق از سوی دولت بایدن باشد. چین اخیراً بین عربستان سعودی و ایران میانجی‌گری کرده است. دولت بایدن ممکن است مذاکرات اسرائیل و عربستان را به عنوان راهی برای تقویت مجدد جایگاه خود در خاورمیانه در دستور کار قرار داده باشد. از سوی دیگر چین به دنبال خرید نفت عربستان با ارز چینی است و در نتیجه قدرت دلار آمریکا را کاهش داده است. آمریکا به این وضعیت هم باید مقابله کند. همچنین اسرائیل چندان زیادی برای به دست آوردن دارد. با توجه به نفوذ بین‌المللی عربستان سعودی به عنوان خادم‌الحریمین الشریفین، اسرائیل در جهان اسلام مورد استقبال قرار خواهد گرفت و هم‌زمان اهمیت حقوق فلسطینی‌ها با حل و فصل مناقشه اسرائیل و فلسطین هم کاهش پیدا خواهد کرد.